

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผลที่ได้มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะขนาดและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี หลักสูตร และเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี

ตอนที่ 3 ลักษณะมโนภาพแห่งตนแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี หลักสูตรและเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตน จำแนกตามองค์ประกอบและลักษณะที่เกี่ยวข้องทั้งในแต่ละองค์ประกอบและในด้านรวม

ตอนที่ 1 ลักษณะขนาดและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 ขนาดและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ หลักสูตรและชั้นปี

ตัวแปร		จำนวน (คน)	ร้อยละ	รวม (คน)
เพศ	ชาย	174	69.6	250
	หญิง	76	30.4	
หลักสูตร	ประกาศนียบัตร- บริหารสาธารณสุข ศาสตร์	153	61.2	250
	ทันตภิบาล	58	23.2	
	เจ้าพนักงาน เภสัชกรรม	39	15.6	
ชั้นปี	ปี 1	143	57.2	250
	ปี 2	107	42.8	

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าขนาดและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นนักศึกษาชายจำนวน 174 คน (ร้อยละ 69.6) และนักศึกษาหญิงมีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 30.4) เมื่อจำแนกตามหลักสูตรปรากฏว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารสาธารณสุขศาสตร์มีจำนวน 153 คน (ร้อยละ 61.2) นักศึกษาทันตภิบาลมีจำนวน 58 คน (ร้อยละ 23.2) และนักศึกษาหลักสูตรเภสัชกรรมมีจำนวน 39 คน (ร้อยละ 15.6) เมื่อจำแนกตามชั้นปี ปรากฏว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 143 คน (ร้อยละ 57.2) และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 107 คน (ร้อยละ 42.8)

ตอนที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามชั้นปี
หลักสูตรและเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ
ชั้นปีที่ 2 โดยภาพรวม

ลักษณะบุคลิกภาพ การปรับตัวทางสังคม	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	รวม		t
					Mean	S.D.	
1. ด้านร่างกาย	ปี 1	139	3.54	0.54	3.57	0.59	-.90
	ปี 2	107	3.60	0.64			
2. ด้านอารมณ์	ปี 1	142	3.22	0.40	3.34	0.43	-.94
	ปี 2	106	3.27	0.47			
3. ด้านสังคม	ปี 1	140	3.39	0.32	3.39	0.33	-.90
	ปี 2	107	3.38	0.37			
4 ด้านสติปัญญา	ปี 1	142	3.24	0.47	3.26	0.46	-.91
	ปี 2	107	3.29	0.45			
5. ด้านรวม	ปี 1	135	3.36	0.30	3.37	0.31	-0.50
	ปี 2	106	3.38	0.33			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.2 ปรากฏว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านร่างกายอยู่ในระดับดี ส่วนด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะบุคลิกภาพ การปรับตัวทางสังคม	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1. ด้านร่างกาย	ปี 1	93	3.60	0.55	-1.23
	ปี 2	57	3.77	0.65	
2. ด้านอารมณ์	ปี 1	95	3.23	0.43	-0.20*
	ปี 2	57	3.40	0.46	
3. ด้านสังคม	ปี 1	94	3.41	0.33	0.25
	ปี 2	57	3.39	0.34	
4. ด้านสติปัญญา	ปี 1	96	3.27	0.46	-1.52
	ปี 2	57	3.36	0.39	
5. ด้านรวม	ปี 1	93	3.39	0.31	-1.15
	ปี 2	57	3.45	0.33	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.3 ปรากฏว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้ง 5 ด้าน ปรากฏว่า มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านอารมณ์เท่านั้น โดยด้านร่างกายอยู่ในระดับดี ส่วนด้านสังคม ด้านสติปัญญาและด้านรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล
จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะบุคลิกภาพ การปรับตัวทางสังคม	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1. ด้านร่างกาย	ปี 1	26	3.33	0.41	.43
	ปี 2	31	3.43	0.54	
2. ด้านอารมณ์	ปี 1	27	3.18	0.34	.21
	ปี 2	30	3.14	0.47	
3. ด้านสังคม	ปี 1	27	3.34	0.31	-.21
	ปี 2	31	3.36	0.38	
4. ด้านสติปัญญา	ปี 1	27	3.23	0.49	1.02
	ปี 2	31	3.10	0.48	
5. ด้านรวม	ปี 1	26	3.30	0.28	0.04
	ปี 2	30	3.30	0.34	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.4 ปรากฏว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้ง 5 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการปรับตัวทางสังคมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงาน
เภสัชกรรม จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะบุคลิกภาพ การปรับตัวทางสังคม	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1. ด้านร่างกาย	ปี 1	20	3.30	0.48	-0.58
	ปี 2	19	3.41	0.68	
2. ด้านอารมณ์	ปี 1	20	3.22	0.34	1.11
	ปี 2	19	3.09	0.39	
3. ด้านสังคม	ปี 1	19	3.40	0.29	0.38
	ปี 2	19	3.36	0.37	
4. ด้านสติปัญญา	ปี 1	19	3.09	0.47	-1.60
	ปี 2	19	3.34	0.49	
5. ด้านรวม	ปี 1	18	3.31	0.28	0.40
	ปี 2	19	3.31	0.27	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.5 ปรากฏว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรมชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้ง 5 ด้าน ไม่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการปรับตัวทางสังคมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟของบุคลิภาพการปรับตัวทางสังคม สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	Mean	S.D.	F
1. ประกาศนียบัตร สาธารณสุขศาสตร์	3.39	0.31	1.12
2. ทันตภิบาล	3.39	0.31	
3. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	3.39	0.31	

จากตารางที่ 4.6 การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไม่แตกต่างกัน
และมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีซีเฟเพของบุคลิกภาพการปรับตัวทาง
สังคม สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	Mean	S.D.	F
1. ประกาศนียบัตร สาธารณสุขศาสตร์	3.45	0.33	2.67
2. ทันตภิบาล	3.30	0.34	
3. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	3.31	0.27	

จากตารางที่ 4.7 การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน
และมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ลักษณะมโนภาพแห่งตนแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี หลักสูตรและเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มโนภาพแห่งตนจำแนกตามองค์ประกอบ 7 ด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และโดยภาพรวม

ลักษณะมโนภาพ แห่งตน	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	รวม		t
					Mean	S.D.	
1. ด้านพฤติกรรม	ปี 1	141	13.27	2.12	13.25	2.28	0.19
	ปี 2	107	13.21	2.48			
2. ด้านสติปัญญาและ สถานภาพ	ปี 1	142	9.98	2.95	10.37	3.13	-2.29*
	ปี 2	107	10.89	3.29			
3. ด้านรูปร่างและ คุณลักษณะ	ปี 1	142	5.98	2.21	6.28	2.29	-3.39*
	ปี 2	107	6.67	2.33			
4. ด้านความวิตกกังวล	ปี 1	142	6.36	2.56	6.24	2.55	-2.03*
	ปี 2	107	7.02	2.50			
5. ด้านความเป็นคน น่านิยม	ปี 1	141	8.12	1.98	8.32	2.09	-1.76
	ปี 2	107	8.59	2.20			
6. ด้านความสุขและ ความพอใจ	ปี 1	143	6.74	1.34	6.66	1.37	1.14
	ปี 2	107	6.54	1.41			
7. ด้านรวม	ปี 1	140	50.39	9.20	51.47	9.94	-2.00*
	ปี 2	107	52.93	10.71			

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 4.8 โดยภาพรวมแล้วมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ (Mean = 51.47 S.D. = 9.94) เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ 7 ด้าน แล้วมีความแตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านรูปร่างและคุณลักษณะ ด้านความวิตกกังวลและด้านรวม และเมื่อจำแนกตามชั้นปี ปรากฏว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 มีมโนภาพแห่งตนในทางลบในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร
สาขารัฐศาสตร์จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะมโนภาพ แห่งตน	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1. ด้านพฤติกรรม	1	95	13.38	2.40	-0.77
	2	57	13.67	2.36	
2. ด้านสติปัญญาและ สถานภาพ	1	95	9.82	3.04	-3.25*
	2	57	11.51	3.20	
3. ด้านรูปร่างและ คุณลักษณะ	1	95	6.13	2.22	-2.46*
	2	57	7.07	2.43	
4. ด้านความวิตกกังวล	1	95	6.51	2.51	-2.98*
	2	57	7.74	2.38	
5. ด้านความเป็นคน ที่น่าิยม	1	95	8.06	2.12	-1.92
	2	57	8.74	2.05	
6. ด้านความสุขและ ความพอใจ	1	96	6.75	1.30	-0.68
	2	57	6.79	1.36	
7. ด้านรวม	1	94	50.78	9.43	-3.00*
	2	57	55.51	10.36	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.9 มโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขารัฐศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และ 2 แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านรูปร่างและคุณลักษณะ ด้านความวิตกกังวล และด้านรวม และเมื่อจำแนกตามชั้นปีปรากฏว่าชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนทางบวกในด้านพฤติกรรม นอกจากนี้ในชั้นปีที่ 1 และ 2 ยังมีมโนภาพแห่งตนทางบวกในด้านความสุขและความพอใจ

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล จำแนกตาม
ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะมโนภาพ แห่งตน	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1.ด้านพฤติกรรม	1	26	12.81	1.50	-0.31
	2	31	12.97	2.35	
2.ด้านสติปัญญาและ สถานภาพ	1	26	10.92	2.53	1.12
	2	31	10.03	3.33	
3.ด้านรูปร่างและ คุณลักษณะ	1	26	5.89	2.52	-0.83
	2	31	6.39	2.06	
4.ด้านความวิตกกังวล	1	26	6.50	2.79	0.25
	2	31	6.32	2.48	
5.ด้านความเป็นคน น่านิยม	1	26	8.58	1.79	-0.07
	2	31	8.61	2.17	
6.ด้านความสุขและ ความพอใจ	1	27	6.59	1.62	1.14
	2	31	6.13	1.48	
7.ด้านรวม	1	26	51.27	9.16	0.32
	2	31	50.45	9.94	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.10 มโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาลชั้นปีที่ 1 และ
2 ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีมโนภาพแห่งตนทางลบ ในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม
จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ลักษณะมโนภาพ แห่งตน	ชั้นปี	n	Mean	S.D.	t
1.ด้านพฤติกรรม	1	20	13.35	2.70	1.23
	2	19	12.26	2.83	
2.ด้านสติปัญญาและ สถานภาพ	1	20	9.50	2.93	-0.93
	2	19	10.42	3.27	
3.ด้านรูปร่างและ คุณลักษณะ	1	20	5.40	1.70	-0.84
	2	19	5.95	2.32	
4.ด้านความวิตกกังวล	1	20	5.45	2.42	-0.73
	2	19	6.00	2.31	
5.ด้านความเป็นคน ที่น่านิยม	1	20	7.80	1.36	-0.44
	2	19	8.11	2.71	
6.ด้านความสุขและ ความพอใจ	1	20	6.90	1.12	1.08
	2	19	6.47	1.35	
7.ด้านรวม	1	20	48.40	8.26	-0.26
	2	19	49.21	11.41	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.11 มโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม
ชั้นปีที่ 1 และ 2 ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีมโนภาพแห่งตนทางลบในทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีซีเฟรพของมโนภาพแห่งตน สำหรับ
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	Mean	S.D.	F
1. ประกาศนียบัตร สาธารณสุขศาสตร์	50.78	9.43	0.60
2. ทันตภิบาล	51.27	9.16	
3. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	48.40	8.26	

จากตารางที่ 4.12 มโนภาพแห่งตนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไม่แตกต่างกัน โดย
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่มีมโนภาพแห่งตนทางลบ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟของมโนภาพแห่งตน สำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	Mean	S.D.	F
1. ประกาศนียบัตร สาธารณสุขศาสตร์	55.51	10.36	3.82*
2. ทันตภิบาล	50.45	9.94	
3. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	49.21	11.41	

จากตารางที่ 4.13 มโนภาพแห่งตนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ที่มีมโนภาพแห่งตนในทางลบ และเมื่อมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟแล้ว ปรากฏว่านักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างจากนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตน จำแนกตามองค์ประกอบ
ที่เกี่ยวข้องทั้งในแต่ละองค์ประกอบและในด้านรวม

ตารางที่ 4.14 สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตน
จำแนกตามองค์ประกอบและลักษณะที่เกี่ยวข้องทั้งในแต่ละองค์ประกอบและ
ในด้านรวม

ลักษณะบุคลิกภาพการ ปรับตัวทางสังคม					
ลักษณะ มโนภาพแห่งตน	1. ด้าน ร่างกาย	2. ด้าน อารมณ์	3.ด้าน สังคม	4. ด้าน สติปัญญา	5. ด้าน รวม
1.ด้านพฤติกรรม	0.34**	0.35**	0.37**	0.22**	0.44**
2.ด้านสติปัญญาและ สถานภาพ	0.30**	0.43**	0.45**	0.53**	0.56**
3.ด้านรูปร่างและ คุณลักษณะ	0.41**	0.36**	0.37**	0.41**	0.50**
4.ด้านความวิตกกังวล	0.21**	0.50**	0.31**	0.31**	0.43**
5.ด้านความเป็นคน น่านิยม	0.21**	0.30**	0.41**	0.34**	0.43**
6.ด้านความสุขและ ความพอใจ	0.17*	0.30**	0.33**	0.25**	0.36**
7.ด้านรวม	0.39**	0.53**	0.52**	0.50**	0.64**

* $P < 0.01$

** $P < 0.001$

จากตารางที่ 4.14 ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวทาง
สังคมและมโนภาพแห่งตน มีความสัมพันธ์กันในทุกองค์ประกอบและทุกลักษณะที่เกี่ยวข้องที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ .01

อภิปรายผล

การศึกษาการปรับตัวทางสังคม และมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในวิทยาลัย
การสาธารณสุขสุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามลำดับของสมมติฐาน

ตอนที่ 1 การบรรยายลักษณะ และสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

ตอนที่ 3 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

ตอนที่ 4 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

ตอนที่ 1 การบรรยายลักษณะและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน เมื่อจำแนกตามหลักสูตรปรากฏว่า นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 61.2) ส่วน นักศึกษาหลักสูตรเภสัชกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.6) และเมื่อจำแนกตามชั้นปีปรากฏว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 14.4) ดังตารางที่ 4.1 ทั้งนี้เนื่องจากการรับนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุขนั้น กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในวิทยาลัยฯ ผลิตนักศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์มากที่สุดประมาณปีละ 200 คน รองลงมาคือ หลักสูตรทันตภิบาล ประมาณปีละ 70 คน และผลิตน้อยที่สุดคือหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ประมาณปีละ 50 คน เป็นการผลิตบุคลากรสาธารณสุขเพื่อตอบสนองโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนอนามัย

ตอนที่ 2 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

"นักศึกษาหลักสูตรเดียวกันในชั้นปีต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ในภาพรวมปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมทั้ง 5 ด้าน ของนักศึกษานักศึกษาหลักสูตรเดียวกันแต่ต่างชั้นปี (ตารางที่ 4.2) ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลของความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษานักศึกษาหลักสูตรเดียวกันซึ่งมีความเป็นกันเอง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และมัลลวีร์ อุดลวิธศิริ, 2527) ในฐานะรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ซึ่งปัจจัย

เหล่านี้เป็นสิ่งที่มิอาจปฏิเสธต่อนักศึกษาในการปรับตัวทางสังคม การที่นักศึกษาหลักสูตรเดียวกันมักจะ
มีโอกาสนำการร่วมกิจกรรมของหมู่คณะมาเป็นโอกาสให้บุคคลได้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
แล้วยังส่งผลให้เกิดความสนใจที่สามารถทำได้ว่ามีคุณค่าและมีประโยชน์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
2530) สอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ของอีริกสัน (Erikson's Neo Freudian Analysis)
ซึ่งเกี่ยวกับบุคลิกภาพการปรับตัว ขึ้นพัฒนาการตามการตอบสนองทางสังคมเนื่องจากนักศึกษา
ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในแต่ละหลักสูตร โดยส่วนใหญ่มักมีอายุ
ระหว่าง 18-20 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาการวัยรุ่น (12-20 ปี) สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สำคัญก็คือ
กลุ่มเพื่อน และคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน รวมทั้งบุคคลหรือสิ่งที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง (Erikson,
1959 อ้างถึงใน สุภาพรรณ โคตรจรัส, 2527)

เมื่อมีการศึกษารายละเอียดของบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาในแต่ละ
หลักสูตรทั้งชั้นปีที่ 1 และ 2 ผลปรากฏว่านักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์
มีความแตกต่างกันด้านอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.3) เป็นไป
ตามสมมติฐาน โดยคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 คือ 3.23 และ 3.42 ตามลำดับ
จะเห็นได้ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจจะ
เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ได้เคยผ่านการฝึกงานการพยาบาลภาคปฏิบัติในโรงพยาบาลชุมชน
มาแล้ว ทำให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ในการป้องกันปรับปรุง และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ใน
สถานการณ์ที่แตกต่างกัน อันส่งผลให้มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมด้านอารมณ์ที่ดีกว่า

โดยสรุปแล้วบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรทั้งชั้นปีที่ 1
และ 2 อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีความจำเป็นที่ผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาจะต้องหามาตรการ
ในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้าง และส่งเสริมความสามารถที่ดีในการปรับตัวให้เกิดขึ้นแก่
นักศึกษา โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะรายละเอียดของแนวทางในเรื่องดังกล่าวไว้ในข้อเสนอแนะ
การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้แล้ว

สำหรับการศึกษามโนภาพแห่งตนของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน ชั้นปีต่างกัน
ในภาพรวมปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.8)
เป็นไปตามสมมติฐาน โดยองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตนที่มีความแตกต่างกันมี 4 ด้าน คือ
ด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านรูปร่างและคุณลักษณะ ด้านความวิตกกังวล และ
ด้านรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคิมิต ฤทธิรอด (2537) ที่ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไปที่รับรู้การให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และผลการวิจัยของ ศิริบุรณ ศรีทานันท์ (2527) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่านักเรียนที่มีระดับ การเรียนต่างกันมีเมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิจารธรรม ท่างาม (2527) ที่ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏว่า คะแนนเมโนภาพแห่งตนมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น ของเอลเลน วี เพียร์ส และ เคล ที แฮร์ริส เหมือนกัน ต่างกันที่ผู้แปลและการนำมาปรับปรุง จากผลการวิจัยที่มีความแตกต่างกันของเมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านรูปร่างและคุณสมบัติ ด้านความวิตกกังวลและใน ด้านรวมนั้น อาจเนื่องจาก การที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงทำให้เมโนภาพแห่งตนได้รับการก่อรูปขึ้น โดยการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลที่ตนเองได้รับจากภายนอก แต่เมโนภาพแห่งตนที่เกิดขึ้นอาจ จะตรงหรือไม่ตรงกับลักษณะที่แท้จริงของบุคคลก็ได้ (ซูฮัย สมิตธิโกร, 2530) นอกจากนี้ การ รับรู้ของบุคคลต่อการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นมีผลต่อความเชื่อมั่นของบุคคล เกิดความภาคภูมิใจ และยอมรับในคุณค่าของตนเอง ส่งผลต่อการปรับเมโนภาพแห่งตนไปในทิศทางที่ดี (พิทส์และคณะ, 1971) สำหรับเมโนภาพแห่งตนด้านความวิตกกังวลที่มีความแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 คือ 0.53 และ 0.58 ตามลำดับนั้น อาจเนื่องจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความวิตกกังวลในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในระหว่างที่เรียน เพราะจะเป็นระยะที่ต้อง ทำงานหนักในการเรียนทั้งทฤษฎีและฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง ซึ่งถ้านักศึกษาขาดความพร้อมด้าน วิชาการหรือทักษะการปฏิบัติจะส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้หลังจากสำเร็จการ ศึกษาแล้วจะต้องปฏิบัติงานกับประชาชนและต้องดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน ด้วยตนเอง จึง ส่งผลต่อเมโนภาพแห่งตนด้านความวิตกกังวลดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพนวณ อันทะชัย (2532) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเมโนภาพแห่งตนกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ เพื่อนต่างเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลปรากฏว่า เมโนภาพแห่งตนของนักเรียนทั้งมัธยม ศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเมโนภาพแห่งตนด้านพฤติกรรม ด้านความเป็นคนน่านิยม และด้านความสุภาพและความ พอใจที่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 นั้น สอดคล้องกับผล การวิจัยของ คณิต ฤทธิ์รอด (2537) ที่ปรากฏว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไปที่รับรู้การให้การ

อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนด้านรูปร่างและคุณลักษณะและด้านความสุข และความพอใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปีไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องที่ฝึก เพราะต้องพักอยู่ในหอพักของทางวิทยาลัยฯ ตลอดจนการดำเนินชีวิต และกิจวัตรประจำวันที่ไม่แตกต่างกัน ในฐานะนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เช่นเดียวกัน

เมื่อมีการศึกษาในแต่ละหลักสูตรของมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีที่ 1 และ 2 ผลปรากฏว่าลักษณะที่แตกต่างกันและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีลักษณะเช่นเดียวกับในภาพรวม เมื่อศึกษาโดยยังไม่แยกหลักสูตรในทั้ง 2 ชั้นปี โดยผลดังกล่าวเกิดขึ้นกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ โดยเป็นไปตามสมมติฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ในชั้นปีที่ 1 และ 2 ไม่มีความแตกต่างกันของมโนภาพแห่งตนในทุกลักษณะองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.10)

โดยสรุปแล้วนักศึกษามโนภาพแห่งตนหลักสูตรทั้งชั้นปีที่ 1 และ 2 มีมโนภาพแห่งตนทางลบ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพยายามหาวิถีทางมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมและปลูกฝังให้นักศึกษามีมโนภาพแห่งตนในทางบวก หรืออย่างน้อยก็สามารถรับรู้และยอมรับ Real-Self ของตนเอง เพื่อจะส่งผลถึงบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางดังกล่าวไว้ในข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้แล้ว

ตอนที่ 3 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

"นักศึกษาหลักสูตรต่างกันชั้นปีเดียวกัน มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร ในชั้นปีที่ 1 ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันของความสามารถในการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.6) ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในทุกหลักสูตรมีความคล้ายคลึงกันในปัจจุบันพื้นฐานได้แก่ เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน อยู่ในสถานภาพเดียวกัน คือ เพิ่งจะพ้นจากการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และก้าวเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องอยู่ระหว่างปรับตัวอย่างมากมายหลาย ๆ ด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของการพักอาศัย การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน การปรับตัวด้านอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับการจัดระบบการเรียนการสอนของทางวิทยาลัยฯ การปฏิบัติตามกฎ

ระเบียบของทางวิทยาลัยฯ เป็นต้น นอกจากนี้อาจเนื่องมาจาก ทศวรรษในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยที่คล้ายคลึงกัน คือ มองว่าหลังจากจบการศึกษาแล้วไม่ต้องหางานทำ อาชีพมั่นคง จนแล้วได้ทำงานในจังหวัดเจ้าของทุน ซึ่งไม่ไกลจากบ้านของตนเอง (จินดา มณีวงศ์, 2535) ผลงานวิจัยที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สุสวาท นามราภรณ์, 2537) ปรากฏว่านักศึกษาคณะสัตวแพทย์มีปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการปรับตัวทางอารมณ์ และส่วนตัว เช่นเดียวกับการศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535 (สุจินต์ ยมศรีเคน, 2536) ปรากฏว่า ปัญหาในหกด่านที่ศึกษานั้น ปัญหาด้านสังคมคือการไม่กล้าเรียกหาอาจารย์เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอันดับสองรองจากปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของสุภาพรรณ โคตรจรัส (2534) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏว่า นิสิตประสบปัญหาค่อนข้างมากในด้านกิจกรรมทางสังคม และนั่นทวนการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการปรับตัวทางอารมณ์และส่วนตัว ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

สำหรับผลการวิจัยบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตรฯ ชั้นปีที่ 2 ก็ไม่มีความแตกต่างกันของความสามารถในการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.7) ทั้งนี้อาจเนื่องจากความพร้อมของปัจจัยของสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการปรับตัวทางสังคม 1) ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง อันได้แก่ความเป็นกันเอง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประพฤติก่อและการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา หมายถึงความสามารถด้านการเรียนการศึกษหาความรู้การวางแผนเกี่ยวกับการเรียน การตัดสินใจในเรื่องการเรียนและอาชีพ 3) การพึ่งตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน การดูแลรับผิดชอบชีวิตของตนเองตลอดทั้งโอกาสที่จะพึ่งพาผู้อื่น 4) บรรยากาศของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างนักศึกษานักเรียนหลักสูตรเดียวกัน ต่างหลักสูตร หรือระดับวิทยาลัย การเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือในเรื่องความคิด การปฏิบัติ และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5) บรรยากาศทางการเรียนของนักศึกษาและบรรยากาศทางการสอนของอาจารย์ ความตั้งใจและสนใจศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของอาจารย์ ความพร้อมของอาจารย์ในการสอนแต่ละบทเรียน ตลอดจนเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์

6) บรรยากาศของหอพักนักศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพักเดียวกันและ 7) ความสะดวกในเรื่องการอุปโภคและบริโภค หมายถึง ความสะดวกในการซื้อสินค้าข้าวของเครื่องใช้และอาหารในเขตวิทยาลัยได้จัดไว้บริการอย่างเหมาะสม ทั้งปริมาณและคุณภาพ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ มัลลวีร์ อัครวัฒนศิริ, 2527)

โดยสรุปแล้วนักศึกษาหลักสูตรต่างกัน ในชั้นปีเดียวกัน มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างและส่งเสริมความสามารถที่ดำเนินการปรับตัวทางสังคมแก่นักศึกษาในหัวข้อ "ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้"

ส่วนผลการวิจัยมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร ในชั้นปีที่ 1 ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.12) ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในทุกหลักสูตร อาจมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม และวัฒนธรรม และการอบรมเลี้ยงดูที่ใกล้เคียงกันเท่าใดก็เท่าใด เพราะนักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยฯ ต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่เป็นเจ้าของทุน ซึ่งจะอยู่ในส่วนภูมิภาค (โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งใกล้เคียงกับทัศนะของ พรณี เจนจิต (2526, อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญโรตศิริ, 2532) มโนภาพแห่งตน มีการพัฒนาจากการติดต่อกับบุคคลอื่น แรกสุดคือสมาชิกในครอบครัว ต่อมาคือ กลุ่มเพื่อน ครู ซึ่งสอดคล้องกับ เอนกกุล กรี่แสง (2520) ซึ่งได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนามโนภาพแห่งตน ประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ลักษณะทางร่างกาย ระดับวุฒิภาวะ ความมุ่งหวังของพ่อแม่ ทัศนคติต่อสมาชิกในครอบครัว ปัญหาครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ทัศนคติต่อเพื่อน ทัศนคติของเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อทางศาสนา และอิทธิพลจากสื่อมวลชน โดยมีมโนภาพแห่งตนในแต่ละด้านจะเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยที่มโนภาพแห่งตนจะเกิดจากความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ต่อไปจะเกิดความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว มโนภาพแห่งตนจะเป็นผลสำเร็จเพียงใด ขึ้นอยู่กับความกลมกลืนระหว่างขั้นตอนแรกและขั้นตอนต่อไป ๆ ของการพัฒนา

และสำหรับผลการวิจัยมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตรในชั้นปีที่ 2 ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4.13) เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชเพฟ ปรากฏว่า นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธิตารัฐศาสตร์ และหลักสูตรทันตภิบาล แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ

เนื่องจากนักศึกษาประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ซึ่งเป็นนักศึกษาเพศชายล้วน มีบุคลิกภาพของนักศึกษาชายปรากฏเด่นชัดกว่าบุคลิกภาพแบบอื่นในทำนองเดียวกันกับนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล ซึ่งเป็นนักศึกษาเพศหญิงล้วน ก็มีบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิงที่ปรากฏเด่นชัดกว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบอื่น (เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์, 2537) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมมวล อันทะชัย (2532) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ปรากฏว่า มโนภาพแห่งตนของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของสุริยงค์ อัยรักษ์ (2517, อ้างถึงในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530) ซึ่งศึกษามโนภาพแห่งตนของเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิม ปรากฏว่าเด็กหญิงมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าเด็กชาย

ส่วนงานวิจัยมโนภาพแห่งตนที่มีความขัดแย้งกับผลการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผลงานวิจัยที่ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันของมโนภาพแห่งตนในเพศชายและเพศหญิง ซึ่งได้แก่ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน ความเข้าใจในอ่าน และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชายและหญิง (สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2514) ปรากฏว่า 1) มโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กับในทางตรงข้ามกับความเข้าใจในอ่าน และความเข้าใจในการอ่าน 2) เด็กชายและเด็กหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกับผลงานวิจัยของรุ่งนภา ทิระ (2521), บอลล์ (Ball, 1963 อ้างถึงในประเทือง แดงงาม, 2520) วันทนา ศิริรัตน์ (2533, อ้างถึงในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530)

โดยสรุปแล้วนักศึกษาหลักสูตรต่างกัน ในชั้นปีเดียวกันก็มีมโนภาพแห่งตนในทางลบ ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนและปลูกฝังให้นักศึกษามีมโนภาพแห่งตนในทางที่ดีไว้ในหัวข้อ "ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้"

ตอนที่ 4 การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

"ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กัน" สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1.2.3 "เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบรวมกับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม"

ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า การปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบรวมของนักศึกษาในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 3 หลักสูตร และทุกชั้นปี มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม ที่ระดับนัยสำคัญ .001 (ตารางที่ 4.14) จะเห็นว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้อยู่ในระดับที่สูงมาก เป็นไปตามสมมติฐาน และวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากมโนภาพแห่งตนเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทในการขึ้นนำพฤติกรรมของมนุษย์ หรือนับได้ว่าเป็นแกนกลาง (Core) ของบุคลิกภาพ (ชูชัย สมิทธิไกร, 2530) และการที่บุคคลจะมีการปรับตัวมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมจะต้องมีมโนภาพแห่งตนที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ และมีมโนภาพแห่งตนทั้ง 3 แบบ อันได้แก่ 1) Ideal Self (ตนตามอุดมคติที่ตนเองได้ตั้งความมุ่งหวังไว้) 2) Real Self (ตนตามความเป็นจริง) และ 3) Perceived Self (ตนตามการรับรู้ที่ผู้อื่นและตนเองรับรู้) อยู่ใกล้เคียงกันหรือเกือบจะเป็นอันเดียวกัน แต่ถ้าช่องว่างระหว่างมโนภาพแห่งตนทั้งสามแบบมีมากเท่าไรก็จะมีปรับตัวได้มาก และมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี (Rogers, 1951, 1977 : อ้างถึงในธัญญา บุปผาเส และคณะ, 2534) นอกจากนี้ นักจิตวิทยาเรื่องตนเชื่อว่าพฤติกรรมที่คนแสดงออกเป็นผลมาจากมโนภาพแห่งตน และมีมโนภาพแห่งตนนี้มีอิทธิพลต่อเจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวของคน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้แต่ละบุคคลมีมโนภาพแห่งตนในทางบวก และควรป้องกันไม่ให้เกิดบุคคลที่มีมโนภาพแห่งตนในทางลบ นักจิตวิทยาพัฒนาการเห็นว่าการส่งเสริมให้เด็กมีมโนภาพแห่งตนในทางบวกมีส่วนช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตนเองไปตามลำดับขั้น มีการยอมรับตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และการที่จะช่วยทำให้เด็กมองตนเองตามความเป็นจริง ย่อมทำให้เด็กสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นผู้ที่มีความพอใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า เป็นที่ชื่นชม เป็นที่ต้องการและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น จึงพยายามเข้าสังคมโดยไม่แยกตัวจากสังคม (อาไพ ศิริพิพัฒน์, 2515 อ้างถึงใน จันทรเพ็ญ โชติศิริ, 2532) สำหรับผลงานวิจัยที่สอดคล้องได้แก่ของ จันทรเพ็ญ โชติศิริ (2532) ที่ปรากฏว่ามโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลการวิจัยของแฮม (Hammed, 1967) ที่ปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นที่มีมโนภาพแห่งตนในทางบวกจะมีการปรับตัว การรับรู้ และการเข้าสังคมได้ดีกว่าผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนในทางลบ นอกจากนี้ผลการวิจัยของไพจิตร ผักเจริญผล (2523) ที่ปรากฏว่า มโนภาพแห่งตนกับการปรับตัวมีความสัมพันธ์ในทางตรง มีนัยสำคัญที่ .01 โดยนักเรียนที่มีการปรับตัวดี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมโนภาพแห่งตนสูงกว่า และผลการวิจัยของ จรัส ดิษฐ์แก้ว (2525) ที่ปรากฏว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางสังคมมีดีด่า จะมีมโนภาพแห่งตนและการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่านักเรียนที่มีสถานภาพทางสังคมมีดีสูง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1.2.3 "เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้าน กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม"

ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้านทุกองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม ที่ระดับนัยสำคัญ .001 เช่นกัน (ตารางที่ 4.17) เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมด้านอารมณ์ กับมโนภาพแห่งตนในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.53^{**} ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอารมณ์จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากวัยอื่น ๆ คือ อาจมีอาการรุนแรงและมีความเครียดสูง (Storm and Stress) ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น พัฒนาการทางร่างกายที่รวดเร็ว การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเพศเดียวกันหรือเพื่อนต่างเพศไม่ได้ ความล้มเหลวด้านการเรียน การขาดความรักความสนใจ (ธัญญา บุปผเวส และคณะ, 2534)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1.2.4 "เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้านกับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้านทุกองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบย่อยแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .001 ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมด้านร่างกายกับ มโนภาพแห่งตนด้านความสุข และความพอใจซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.17^{*} ที่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 (ตารางที่ 4.17) เป็นไปตามสมมติฐาน และวัตถุประสงค์การวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมด้านร่างกาย มีความสัมพันธ์สูงสุดกับมโนภาพแห่งตนด้านรูปร่างและคุณลักษณะ คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.41^{**} ทั้งนี้เนื่องจากมโนภาพแห่งตน หมายถึงทัศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง (Kendler, 1971 และพรณี เจนจิต, 2522) หรือ การรับรู้ถึงลักษณะ รูปร่าง หน้าตาและอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ตลอดจนการรับรู้ถึงความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกายให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ (Driever, 1973 อ้างถึงใน Roy, 1976) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ตนเองด้านรูปร่าง และคุณลักษณะ รวมทั้งรูปแบบการแสดงออกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในลักษณะใด ก็จะมีผลต่อการปรับตัวทางสังคมด้านร่างกายในลักษณะเดียวกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางด้านการมีสัมพันธภาพกับสูงสุดกับภาพ
 แห่งตนด้านความวิตกกังวล คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.50^{**} ทั้งนี้ สอดคล้องกับ
 แมคแคนเลส (McCandless, 1967) ที่เห็นว่าบุคคลที่มีภาพแห่งตนในทางบวก จะมีลักษณะ
 อุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีความวิตกกังวลต่ำ และมีความสามารถปรับตัวได้ดี และจะทำให้กลไกป้องกัน
 ตนเองน้อยมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเมื่อบุคคลมีความวิตกกังวล (เกิดจากการนึกคิดและทำนาย
 เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น หรือน่าจะเกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีในอนาคต ซึ่งสิ่งนั้นอาจจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิด
 ขึ้นก็ได้) ก็อาจจะแสดงหรือแสดงออกซึ่งอารมณ์ (เป็นความรู้สึกหรือความสะเทือนใจที่เกิดขึ้น
 เมื่อมีสิ่งเร้า) จึงนับได้ว่าความวิตกกังวลก็เป็นลักษณะหนึ่งของอารมณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับสูงสุดกับภาพ
 แห่งตนด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.45^{**}
 ทั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ จาร์ส บุกุญานันท์ (2515) ที่ปรากฏว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรม
 คล้อยตามสังคมจะมีภาพแห่งตน และความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูง (มีภาพแห่งตนด้านสติปัญญา
 และสถานภาพในโรงเรียน) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะระดับสติปัญญามีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถ
 ในการใช้วิจรรย์ญาณ เหตุผล แสดงความคิดเห็นร่วมกับบุคคลอื่น รู้จักพิจารณาตนเองและสามารถ
 แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รวมทั้งสามารถปรับตัวด้านสังคมให้เกิดสมดุลได้อย่างเหมาะสม

และสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมด้านสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับสูง
 สุดกับภาพแห่งตนด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ
 0.53^{**} ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิจวรรณ ท่างาม (2527) ที่ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทาง
 ด้านการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาพแห่งตนด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียนอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของซาวิกกี (Savicky, 1980 อ้างถึงใน
 จันทรเพ็ญ โชติศิริ, 2532) ที่ปรากฏผลในทางตรงเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบุคคลที่มีระดับ
 สติปัญญาดี มักมีความสามารถในการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุมีผลมีความเชื่อมั่นใน
 ตนเอง และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่ตนกำลังดำเนินชีวิตอยู่